

Redakcija, uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 20-61-22 64.
Naložna naročnina 30 lit. za inostranstvo 40 lit. — Cen. red. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.500 za inostranstvo. Izključno zastopstvo za oglaševanje in inostranstvo: UPI S. A. Milano.
Rekopisov ne vračamo.

SCLOVENECE

SEPTEMBER - 1944

19
TOREK

Heftige Kämpfe mit feindlichen Fallschirmjägern und Luftlandetruppen im Raum von Neerpelt

Weitere schwere Abwehrkämpfe zwischen Maastricht und Aachen und im Gebiet von Nancy — Alle Durchbruchversuche des Feindes nördlich Florenz und an der Adriatischen Küste vereitelt — Erbitterte Kämpfe in Lettland und Estland

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 18. September. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im holländischen Raum setzte der Feind gestern Mittag nach vorausgegangenen starken Luftangriffen Fallschirmjäger und Luftlandetruppen hinter unserer Front mit Schwerpunkt im Raum von Arnheim, Nimwegen und Eindhoven ab. Am Nachmittag trat er dann zwischen Antwerpen und Maastricht zum Angriff an, um die Verbindung mit seinen abgesprungenen Verbänden herzustellen. Besonders im Raum von Neerpelt entwickelten sich dabei heftige Kämpfe, in deren Verlauf der Feind geringen Geländegewinn nach Norden erzielen konnte. Gegen die feindlichen Luftlandkräfte sind konzentrische Gegenangriffe angestellt.

Zwischen Maastricht und Aachen sowie im Raum von Nancy stehen unsere Truppen weiterhin in schwerem Abwehrkampf mit starken feindlichen Kräften. In den übrigen Abschnitten der Westfront wurden zahlreiche schwächere Angriffe des Feindes zerschlagen.

In Lüneville eingedrungenen Feind wurde geworfen. Südlich der Stadt ist unser Gegenangriff im guten Fortschreiten.

In den Trümmern von Brest behauptet sich die heldenhafte Besatzung auf engem Raum zusammengedrängt immer noch gegen schwerste feindliche Angriffe. Auch um die Festung Boulogne toben schwere Kämpfe. Hier konnte der Feind nach stundenlangen Luftangriffen von Westen her einen Einbruch erzielen, der abgelehrt wurde. Gegen Dunkirchen geführte feindliche Angriffe scheiterten.

Das V1 Vergeltungsfeuer auf London wurde fortgesetzt.

An der italienischen Front blieben feindliche Angriffe im Abschnitt Lucca-Pistoia erfolglos.

Unter starker Artillerie- und Luftwaffenunterstützung griff der Gegner den ganzen Tag über nördlich Florenz und an der Adriatischen Küste in immer neuen Wellen an.

Silni boji s sovražnimi padalskimi lovci in letalsko pehoto na področju Neerpelta

Nadaljnji težki obrambni boji med Maastrichtom in Aachenom ter na področju Nancyja — Preprečeni vsi sovražni probojni poskusi severno od Florence in ob jadranski obali — Ogorčeni boji v Latviji in Estoniji

Führerjev glavni stan, 18. 9. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na nizozemskem področju je spustil sovražnik večeraj popoldne po predhodnih močnih letalskih napadih za našo bojno črto padalce in letalsko pehoto s težišči na področjih pri Arnheimu, Nimwegnu in Eindhovnu. Popoldne je nato pričel napadati med Antwerpenom in Maastrichtom, da bi vzpostavil zvezo s svojimi odvrenimi oddelki. Zlasti na področju Neerpelta so se pri tem razvili siloviti boji, v katerih se je sovražniku posrečilo malenkostno napredovati proti severu. Proti sovražnim padalskim silam so v teku osredotočeni protinapadi.

Med Maastrichtom in Aachenom ter na področju Nancyja bijejo naše čete še nadalje težke obrambne boje z močnimi sovražnimi silami. Na ostalih odsekih zahodnega bojišča smo razbili številne slabše sovražne napade.

Sovražnika, ki je vdrl v Lunéville, smo vrgli nazaj. Naš protinapad južno od mesta dobro napreduje.

V razvalinah Bresta njegova junska posadka, ki je stisnjena na ozkem področju, še vedno kljubuje najtežjim sovražnim napadom. Tudi za utrdbo Boulogne divjajo težki boji. Tu se je sovražnik po večernih letalskih napadih posrečilo, da je napravil z zahoda vdor, ki smo ga zajezili. Sovražni napadi proti Dunkerqueu so se izjalovili.

Povračilni ogenj »V 1« na London se je nadaljeval.

Na italijanskem bojišču sovražni napadi na odseku Lucca-Pistoia niso imeli uspeha.

Z močno topniško in letalsko podporo je napadal nasprotnik ves dan severno od Florence in na jadranskem odseku z vedno novimi valovi. V bojih, v katerih je imel izgube, smo preprečili vse njegove prebijalne poskuse.

Ob srbsko-bolgarski meji je prišlo do več krajevnih spopadov, v katerih smo uničili 10 bolgarskih oklepnikov.

In verlustreichen Kämpfen wurden alle seine Durchbruchversuche vereitelt. An der serbisch-bulgarischen Grenze kam es zu mehreren örtlichen Gefechten, in deren Verlauf zehn bulgarische Panzer abgeschossen wurden.

Im Südtail Siebenbürgens scheiterten auch gestern feindliche von Panzern unterstützte Angriffe. Ebenso wurden bei Sanok und Krosno erneute heftige Angriffe der Bolschewisten abgewiesen. Einbruchsstellen im Gegenangriff abgeriegelt.

In Lettland und Estland wird mit äußerster Härte gekämpft. Der Grossangriff der Bolschewisten, der sich auch auf den Raum von Dorpat ausdehnte, wurde in schweren Kämpfen aufgefangen. Schlachtfliegerverbände unterstützten erfolgreich unsere Abwehrkämpfe im baltischen Raum. In der Nacht griffen Kampf- und Nachtschlachtflugzeuge sowjetische Truppenansammlungen mit guter Wirkung an. In Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden am gestrigen Tage 75 sowjetische Flugzeuge abgeschossen.

Auf dem Peipus-See versenkten Marineartillerieleichter ein sowjetisches Kanonenboot und beschädigten ein weiteres. Nordamerikanische Bomber führten am gestrigen Tage einen Terrorangriff gegen Budapest.

In der Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben auf Bremen, im Raum von Dortmund und auf Debrecen in Ungarn.

Ergänzung zum OKW-bericht

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 18. September. Ergänzend zum Wehrmachtbericht wird gemeldet:

In den harten Abwehrkämpfen im Raum von Modona hat sich die rheinisch-westfälische 126. Infanteriedivision unter Führung von Generalmajor Fischer durch vorbildliche Standfestigkeit und besondere Tapferkeit ausgezeichnet.

V Latviji in Estoniji se borimo s skrajno trdoto. Boljševiški velenapad, ki se je razširil na področje Dorpata, smo prestregli v težkih bojih. Oddelki borbenih letal so uspešno podprli naše obrambne boje na baltiskem področju. Ponoči so napadla bojna in nočna borbeno letala z dobrim uspehom sovjetska zbirališča čet. V zračnih bojih in s protiletalskim topništvom smo sestrili večeraj 75 sovjetskih letal.

Na Pejpuškem jezero je potopilo mornariško topništvo manjših ladij en sovjetski topniški čoln ter poškodovalo še enega. Severoameriški bombniki so izvedli večeraj strahovalni napad na Budimpešto.

Ponoči so odvrgla sovražna letala bombe na Bremen, na področje Dortmundunda ter na Debrecin na Madžarskem.

Dopolnilo k vojnemu poročilu

Iz Führerjevega glavnega stana, dne 18. sept. DNB. Dopolnilno sporočajo k vojnemu poročilu:

V trdih obrambnih bojih na področju Modohna se je z vzgledno vzdržnostjo in posebno hrabrostjo odlikovala rensko-westfalska 126. pehotna divizija pod poveljstvom generalnega majorja Fischerja.

Ameriška križarka potopljena

Tokio, 17. sept. Med sovražnimi izkrcavali nastopi proti Pililiju, otoku v Palauski skupini je trčila neka sovražna križarka ob mino ter se je po siloviti eksploziji potopila.

Stockholm. Po vesti »Associated Pressa«, ki jo ponatiskuje »Stockholms Tidningen« so pripeljali iz Alžira v Pariz 4 bivše vichyjske ministre, da bi jih tam postavili pred sodišče. To so Marcel Peyrouton, notranji minister pod Lavalom, Pierre Etienne Flandin, zunanji minister pod Darlanom, general Bergeret, letalski minister pod Darlanom ter Tixier-Vignancourt, šef francoskega radija v Vichyju.

Stockholm. Po vestih moskovskega radija bodo sedaj v Sovjetski zvezi zaprti vse univerze, visoke šole in ostale zavode ter uporabili mlade ljudi za delo v tovarnah, železnih in drugih.

Zagrizeni boji na zahodnem bojišču

Berlin, 18. sept. Čeprav so Amerikanci nadaljevali svoj naval predvsem na severnem odseku z vso energijo, je bilo zapadno bojišče v soboto v znamenju energičnih protinapadov nemških čet. Najsevernejši protinapad je sledil pri Gheelu ob prelivu Maas-Schelde. Nemški oddelki, ki so že prejšnje dni odstranili s presestreljivim sunkom ustvarjeno predmostje ob cesti Hasselt-Eindhoven, so sedaj s svojimi protidurci stisnili tudi drugo britansko predmostje pri Gheelu. Sovražnik, ki je bil oropan svoje premikalne svobode, je poskušal sicer še enkrat z napadi iz Neerpelta zopet vzpostaviti svoje predmostje ob cesti proti Eindhovnu, vendar se mu je ta poskus ponesrečil. Ker so morali tudi Kanadci sprito visokih izgub zadnjih dni začasno prekiniti svoje napade proti nemškim flanderskim predmostjem, se je s tem položaj med zapadno Scheldo in Maaso občutno utrdil. Pri velikem strateškem pomenu nizozemskega področja po moramo vsekakor računati, da bo sovražnik skušal z novimi nastopi iz zraka in s kopnega zopet poizvesti v severni Belgiji obstali napad.

Težišče bojev na zapadu je ležalo v soboto še nadalje ob obeh straneh Aachena. Z močnim osredotočenjem pomembnih pehotnih in oklepnih sil v majhne, a zelo močne napadalne kline so napadli Amerikanci med Maastrichtom in Aachenom na več mestih nemške zaporne postojanke ob Geulu. Razen krajevnega vdora pri Gulpenu so se vsi sunki izjalovili. Tudi ta mali vdor v nemške črte ne spreminja dejstva, da je nasprotnik na tem odseku še nadalje vezan. Jugovzhodno od Aachena so preložili Amerikanci, ki so bili prejšnjega dne zapadno od Stolberga vrženi nazaj, težišče svojih prebijalnih poskusov bolj proti severu proti železnici Aachen-Stolberg in proti vzhodu proti železnici Stolberg-Eupen. Sunk proti južnemu robu Aachena se je izjalovil. Vzhodno od tod pa je sovražnik vdrl in prišel začasno do Verlauteheide. S takojšnjim protinapadom pa so nemške čete ta kraj zopet osvojile. Tudi južno od Stolberga so sovražnika, ki je najprej napredoval, zaustavili. Ob tej priliki je zvišala neka nemška skupina število oklepnikov, ki jih je uničila v zadnjih dveh dneh na 42. Med sovražnimi napadalnimi klini so med stalnimi protisunki napredovali nemški oklepniki klini, ki so na ta način preprečili nasprotniku, da bi izkoristil vkljub visokim izgubam priborjene prednosti.

Tudi med Visokim Vennom in dolino Bauerja so prešle nemške čete na raznih mestih h krajevnim protinapadom. Sovražniku so izrgale več točk, ki bi bile važne za njegovo napredovanje ter so ga odrinile od nemških utrd, ki iz taktičnih razlogov ne potekajo vedno tik ob nemški meji, zopet nazaj na mejo. Pri Echnernachu in tudi vzhodno od Eupena in Malmedija, v snežnem Eifu in na zapadni obali Pruma so nemške čete napredovale. Razen pri Aachenom so se boji v soboto nadaljevali tudi med Diedenhofnom in Epinalom. Predmostje pri Metzju in odporno področje pri Nancyju sta tu otežkočala nasprotniku prodiranje proti Lotaringiji. Ze v zadnjih dneh je hotel s svojim sunkom iz Pont-a-Moussona proti vzhodu in zapadno ob Lune-

vilu v smeri proti severu izločiti pri Nancyju stoječe nemške sile. V obrambo nameravane obkolitve je izvršilo nemško vodstvo močne protinapade, ki so v precejšnji širini raztrgali sovražni severni bok pri Pont-a-Moussonu istočasno z nadaljnjimi sunki, ki so zadeli sovražnika ob prelivu Rem-Marna. Da bi rešil svoje s protidurci močno ogrožene sile pred nadaljnjim koncentričnim napadom, je obrnil nasprotnik osti obeh svojih napredujočih klinov na znotraj ter sedaj skuša vdreti v Nancy s hrta. Ogorčeni boji s stalnimi sunki in protinapadi se še nadaljujejo.

Ob Burgundskih vratih so se premiki nemških divizij uspešno zaključili. Cete, ki so se umikale iz doline Rodana in Saone, so ustvarile med švicarsko mejo in Epinalom strnjeno obrambno črto, ki se je že pričela kazati v zadnjih dneh, ko jo je sovražnik večkrat brezuspešno napadel. Pred to črto stoji le še ob gornji Saoni in na južnem odseku Calans del'Est nekaj zaščitnic, ki z žilavim odporom na ugodnih točkah ozemlja motijo premike pritiskajočega sovražnika. Z oporo na številne rečne doline in višine zapadnih robov Vogezev in švicarske Jure je nastala s tem na jugu zapadnega bojišča močna bočna zaščitna črta.

Boji s sovražnimi padalci na Nizozemskem

Berlin, 18. sept. Ze več dni je bil sovražnik na severnobelgijskem področju vezan ob žilavem odporu nemških čet na predmostju ob zapadni Scheldi in vsled energičnih protinapadov ob prelivu Maas-Schelde. Tudi njegovi močni napadi, ki so bili med Maastrichtom in Aachenom usmerjeni proti severu, so mu prinesli le nepomembne krajevne uspehe. Med Aachenom in Stolbergom so potisnili nemški oklepniki nasprotnika dalje nazaj in južno od Stolberga Amerikanci zaradi v njihovo napadalno črto zabitih nemških klinov tudi niso mogli nič kaj preveč napredovati. Močan na-

val treh sovražnih armad na belgijsko-nizozemsko obmejno ozemlje je bil torej že več dni brez vidnejših uspehov.

Da bi prebil to močno zaporno črto in si zopet dobili gibalno svobodo, so pričeli sovražniki v nedeljo zgodaj popoldne spuščati na nizozemsko področje padalce in letalsko pehoto. Siloviti letalski napadi na letališča in prometne naprave v krajih, koder so kasneje odskočili padalci, so to podjetje že v naprej napovedali.

Po poltretji uri popoldne se je pojavilo več sto tovornih jadrskih in prevoznih letal. Pristala so v južni Nizozemski in pa ob izlivu Rena. Ze medtem, ko je izvajal sovražnik svoja izkrcanja, so močne nemške sile prešle v protinapad. Številna tovorna jadrna letala je protiletalsko topništvo sestrelilo že v zraku, druga pa je prisililo, da so zasilno pristala na poplavljenem ozemlju. Nemške čete so zajezile posamično raztresena pristajališča in tako preprečile ustvaritev večjih bojnih skupin. Nadaljnji protikrepi so v teku. Da bi vzpostavil zvezo s svojimi okrog Eindhovna odvrenimi silami, je udaril sovražnik proti večeru ob prelivu Maas-Schelde iz Neerpelta proti severu. Zaradi nemških protinapadov so se razvili tu hudi boji, ki so trajali vso noč in ki se še danes nadaljujejo.

»V 1« zopet nad Londonom

Stockholm 16. 9. Reuter poroča: V soboto zgodaj zjutraj je sovražnik zopet pričel s svojimi napadi z strelnimi bombami. Obstreljeval je južnoangleške grofije in londonsko področje.

Bolgarija svarilo za Srbijo

Beograd, 18. sept. Iz tragičnega primera Bolgarije se mora Srbija učiti, piše »Obnova«, kakaj boljševizem in monarhija sta nezdružljiva. Proces boljševizacije omogoča razrušenje tisoletnih temeljev bolgarskega naroda, ter ga meče v resničnost, ki bo težka in krvava. Sedaj rodi dolgoletno petolizništvo pred boljševizmom, ki so ga uganjali v Bolgariji, svoje sadove.

»Izvestja« napadajo turško politiko

Stockholm. Prelom diplomatskih odnosov med Turčijo in Nemčijo Sovjetski zvezi nikakor ne zadostuje ter je bil zato sovjetski tisk po vesti »Aftontidningen« iz Moskve o Turčiji zelo močnejši. »Izvestja« pa so sedaj v mednarodnem pregledu odprla usta in izrazila svoje začudenje nad turškim obnašanjem. »Izvestja« poudarjajo, da je turška politika enostavno nerazumljiva in da kaže, da so nekatere osebnosti v Turčiji popolnoma izgubile smisel za realnost. Nadalje napadajo »Izvestja« turški tisk, ki je izjavil, da bi bila le Turčija sposobna, da prinese Balkanu zopet red. Sovjetski list pravi dobesedno: Ti gospodje bodo morali že oprostiti, da jih Sovjeti niso prej vprašali.

Razgovori v Quebecu končani

Stockholm, 18. sept. Razgovori med Churchillom in Rooseveltom v Quebecu so se končali. Pomembno kratka izjava o teh razgovorih pravi, da sta imela predsednik Združenih držav in britanski ministri predsednik s šefi štabov več posvetov, na katerih so obravnavali vse probleme vojne proti Nemčiji in Japoniji. Najtežji problem na tej konferenci je bila naloga najti prostor in možnost za najboljše razvrstitev onih sil, ki jih žele vsi prizadeti narodi uporabiti proti japonskemu sovražniku.

Zeneva. Casopis »News Week« pravi,

da predaja uprave v Rimu in na ostalih področjih ne pomeni, da bi Italijani sedaj dobili samoupravo. Dejanska vladajo v Italiji zavezniki, toda »za kulise« in z izkoriščanjem izsušenih italijanskih birokratov.

Nemški odmišalni premiki na Finskem

Berlin 18. 9. Boljševiške zahteve v premirju s Finsko so stavile nemške čete na Finskem pred težke naloge, ki so presegle vse možnosti tudi v primeru, ako bi se lahko izvršile nemoteno. Sovjetom pa ni bilo prav nič na tem, da bi oddle nemške divizije s finskega področja, kajti potrebovali so navidezne vzroke, da bi poostili svoje postopanje naproti Finski. Hoteli pa so tudi zgrabiti nemške čete in jih napasti.

Ko so se nemške divizije ločile od tri leta trdnega poteka boja bojišča v Kandalakši, je skušal sovražnik z obsežno obkolitvijo s severa odrezati glavno nemških čet na tem odseku. Z nemotnim sodelovanjem vseh nemških in finskih uradov ter s hitrimi vojaškimi ukrepi pa je uspelo v najkrajšem času odpeljati vojaške stvari ter odmontirati ali uničiti razne naprave.

Dne 9. septembra je nato sovražnik napadel le še malo zasedeno glavno bojno črto ob jezeru Verman na severnem bojišču, a je že tega dne izgubil 500 mrtvih ter je bil odbit. Naslednjega dne so nemške čete zaustavile z oklepniki podprto strelsko divizijo, ki je prodrla s severa preko Korje proti Salli. Medtem so se nemški odmišalni premiki nadaljevali. Boljševikom je uspelo, da so odrezali

Nemcem nekaj cest in tako je prišlo tu in pa ob cesti severno od Salla do hudih bojev, dočim je bil sovražnik s čelnimi napadi previdnejši. Dne 13. septembra se je posrečilo Nemcem očistiti ceste ter je večina nemških čet z orožjem in materialom dosegla določene vmesne postojanke, nakar se je 14. septembra izvršil dokončen umik nemških čet s starega bojišča v Kandalakši. Tako se je boljševiški načrt v prvi fazi ponesrečil.

Doselej ni napravil sovražnik še nikakega enotnega napada na nemške čete na področju Salla, ker so mu ukrepi nemških čet temeljito zmešali račune. Njegovi obkoljevalni poskusi so bili zvezani z velikimi težavami, napadi pa so ga stali visoke izgube. V starih postojankah so opravili nemški pionirji svojo dolžnost. Odmišalni premiki na bojiščih pri Uhtiji in pri Louhiju so potekali kot ura, čeprav je sovražnik močno pritiskal za njimi in jih skušal ponekod z uporabo oklepnikov motiti.

Tudi oživljeno delovanje boljševiškega letalstva ni imelo vpliva na nemške vojaške ukrepe. Medtem je že mnogo nemških oddelkov prekorčilo finsko mejo v smeri proti zapadu. Za nemške premike najmerodajnejše zrelisče je pač operativna svoboda armade na visokem severu.

Sovjetske čete zasedle Sofijo

Stockholm 18. 9. Kot javlja poročevalski urad Sovjetske zveze preko moskovske radijske postaje, so zasedle sovjetske čete 16. septembra Sofijo.

Boljševiki so se polastili bolgarske prestolnice hitreje kot pa so si to predstavljali boljševiški priganjaci. Z njimi prihaja v mesto teror in strahoviada GPU-ja, bolgarski narod pa bo imel še prliko, da bo spoznal »velikodušnost« Sovjetov, na katero se sklicuje sofijska izdajalska klika in na katero stavi vse svoje nade. V vsej deželi bo izginil red, ki ga bo zamenjala zmeda, ki etalno spremlja sovjetske čete. Boljševiške čete se ne bodo zadovoljile z zasedbo Sofije. Zasedle bodo tudi ostale dele Bolgarije, ker hočejo pač obvladati vso deželo. Reči moloh ima prave roke. Bolgarski narod bo sedaj doživel usodo vseh onih narodov, ki so postali slabotni in so se sami predali.

Bolgarija bi si bila to narodno nesrečo in eramoto lahko prihranila. Nobenega vzroka ni imela, da se vrže Sovjetom v naročje. Dokler je uživala zaščito nemških čet, ni bilo nikake nevarnosti za deželo in za narod. Sofijska vlada bi morala ostati le zvesta z Nemčijo sklenjenim dogovorom, pa bi lahko rešila narod pred katastrofo. Sedaj pa že sede ljudje, ki so prodali Blgarijo boljševizmu, za rešetkami ter se bodo morali pokoriti za svojo politično dvojno igro in izdajstvo naroda. V kolikor še niso sami napravili pravihnih zaključkov zaradi svojih dejanj, jim je strel v tilnik siguren.

Stockholm, 18. sept. Po Reuterjevi vesti je napravilo več generalov, uradnikov, zdravnikov, advokatov in bivših ministrov samomor, ker niso mogli prenesti sramote svoje domovine. To so med drugim: znani profesor Staničev, notranji minister v Bagrjanovi vladi, poveljnik petega armadnega zbora general Stojmov s soprog, znani novinar Krapčev, bivši minister za javna dela Radoslavov, želo-

zniški ravnatelj Kolčev in mnogi ostali pripadniki vseh slojev.

Pregnanje boljševiškega režima zavzema vedno večji obseg. Med številnimi ujetniki se nahajajo: Dimitrij Vasiljev, bivši prometni minister, Dimitrij Šišmanov, bivši zunanji minister, Muravijev, bivši ministriški predsednik. Profesorja Filova so aretirali v nekem inozemskem poslanstvu v Cankariji. Zaprt je v isti celici skupno z bivšim ministrskim predsednikom Božilovom in bivšim sofijskim guvernerjem Ivanovom.

Državljska vojna v zasedeni Poljski

Stockholm 18. 9. Po poročilih s poljskih ozemelj, ki so jih zasedli Sovjeti, se je razvil tamkaj boj vseh proti vsem. Sovjetski Poljaki dolže agente Sosnkowskega, da so povzročili tri umore zastopnikov sovjetsko-poljskega odbora, ki so novičili prebivalstvo za Zymierskijev armado. Prav tako naj bi pozvali londonski agentje begunske Poljake, naj vrše sabotažna dejanja. Dva mlada kmeta in voditelj kmečke stranke v okraju Rzeszow so umorili. Temu je sledil umor pionirskega majorja Kapiwnekega, častnika kmečke bataljona v okraju Zamosec. Nadalje trdijo, da so dobili voditelji tako imenovanih demokratov grozilna pisma.

Britanska vojna ladja potopljena

Berlin 18. 9. Kot so pravkar objavili, je potopilo v petek zjutraj protiletalsko topništvo neke nemške ladje v Egejskem morju južno od otoka Santorina britancko vojno ladjo neznanega tipa. Sedem moč posadke je bilo ujetih. Nemci niso imeli nikakih izgub.

Napredovanje pri železnici

V območju tukajšnjega ravnateljstva državnih železnic so napredovali s veljavnostjo od 28. avgusta t. l. naslednji uslužbenici:

V VI. položajno skupino: za poverjenika inž. Gapan Julij in za višje kontrolorje Klav. vora Vladimir, Urh Maksimilijan, Delkin Daniel, Bolle Ivan, Justin Sava in Toplak Lavoslav;

V VII. položajno skupino: za višja pri- stava inž. Dolence Janex in Sešek Venčeslav, za kontrolorje Sijbor Jernej, Jarce Ernest, Čož Mako, Škerjanc Milan, Loborec Vele- slav, Pirnat Venčeslav, Vončina Karel, Je- gliš Janko, Lestian Venčeslav in Kaškarov Dimitrije, za glavne arhivarje Močnik Jo- seip in Klun Ludovik, za višjega prometnika Maganja Jožef, za višjega strojevodjo Du- lar Jožef ter za višja nadzornika proge Dro- venik Emerik in Eršte Alojzij;

V VIII. položajno skupino: Petrovič Ži- vadin, Gregore Friderika, Hvala Josip, Me- seo Martin in Erjavce Leopold;

V IX. položajno skupino: Subelj Lavren- cij, Dolgan Jožef, Kaiser Janex, Rajar Ru- dolf, Lampič Janex, Kampanjiz Leopold, Toplak Martin, Hoge Viljem, Kolar Stani- slav in Kunčič Jožef, dalje

zvanilniki I. kat. v I. pol. skupino: Ko- ren Valentin, Zagar Janex in Jenko Alojzij;

V II. pol. skupino: Grac Dionižij Dežman Ivan in Marolt Viljem;

V III. pol. skupino: Jerina Anton, Gorjane Martin, Kastele Franc, Garvas Franc, Ro- jina Leopold, Čamerik Martin, Zolokar Albin in Ham Franc, dalje

zvanilniki II. kat. v I. pol. skupino: Sušnik Janex, Breclj Božidar in Ravnhar Janex;

V II. pol. skupino: Silivnik Franc, Vode Frančišek, Bizjak Andrej, Miklič Anton, Kobi Janex, Štebrenjak Matija, Trunkelj Anton, Završek Anton, Piro Alojzij, Mayer Josip, Meden Jožef, Gomolj Jožef, Korošec Anton, Pečar Frančišek, Anželje Franc, Planušek Alojzij, Močnik Lovrenc, Okrlar Jože, Dremelj Anton, Tome Anton, Zadel Anton, Rozina Jožef, Resnik Matija, Beše Jožef, Selan Ivan, Paljuh Marko, Romer Maksimilijan, Klemenec Avgust, Vertelj Jo- žef, Petrovič Anton, Predalič Jožef, Kapš Alojzij, Grahli Alojzij, Kamnikar Dominik, Debevec Janex, Čerk Janex, Hodnik Anton, Petelin Franc, Gerdina Fran, Grmovsek Alojzij, Treven Franc, Artač Jožef, Kočljan Anton, Čamerik Rudolf, Launder Janex, Stare Ivan, Istenič Janex, Lolevec Anton, Grilo Ivan in Miklič Anton ter

V I. pol. skupino služiteljev: Dolmovič Alojzij;

Z veljavnostjo od 29. avgusta t. l. so bili pri istem ravnateljstvu povišani:

V V. pol. skupino: za inšpektorje Nachil, gal Friderik, Nussdorfer Bruno, Rainer Jožef, Pavlovič Franc in Poje Anton;

V VI. pol. skupino: za višje kontrolorje Lužer Franc, Medvešek Vladimir, Volk Alojzij in Ahlin Stanislav;

V VII. pol. skupino: za višjega pristava Delene Boris, za kontrolorje: Hrovatin Franc, Prek Janex in Velepič Stojan, za glavne arhivarje: Čvar Vladislav, Roter Albin, Jeras Frančiška, Rozman Viktorija, Wernig Ferdinand, Škofje Ivan in Prunk Marija, za prevajalke: Fetič-Frankheim Karolina, za višje prometnike: Nendi Emil, Jezovšek Frančišek, Petrič Matija, Sattler Janex in Butari Janex; za glavne blagaj- ničarke: Hodelj Antonija, Tavčar Ivanka in Vilhar Matilda; za višjega strojevodjo Makovec Ferdinand, za višjega nadzornika el. ktrčnih naprav Erjavce Rafael ter za višjega nadzornika proge Kalisnik Janex;

V VIII. položajno skupino: Sušin Vinko, Welletz Ivan, Tavces Stefan, Čibej Rudolf, Gerželj Ivan, Lovstek Anton, Jezovšek Ivan, Mlakar Stanislava, Akički Franči- šk, Filipini Josip, Klačar Jožef, Drexler Ludvik, Jeras Valentin, Zerovnik Frančišek in Stražber Miroslav ter

V IX. polož. luo skupino: Kalas Ladislav in Okorn Rudolf, dalje

zvanilniki I. kat. v I. pol. skupino: Hribar Avguštin, Cunder Ignacij, Knez Franc, Bajt Jakob, Požar Anton in Ker- šič Friderik;

V II. pol. skupino: Tomšič Franjo in Pirnat Ignac;

V III. pol. skupino: Brumen Janex, Ka- mnikar Ivan, Snoj Anton, Tavčar Vincen- cij, Ponikvar Anton, Pogačar Alojzij, Mi- nar Frančišek, Vodnik Ivan, Čuk Milan in Kapušič Gjuro, nato

zvanilniki II. kat. v I. pol. skupino: Kontelj Anton, Pirš Frančišek, Rok Jožef, Zagar Janex, Hrovatin Ivan, Grgič Anton, Schwenner Henrik, Velikovh Janex, Pa- vlovič Janex, Bitenc Jakob in Drašler Janex ter

V II. pol. skupino: Koprivnik Vekoslav, Gros Jože, Boštjančič Teodor, Jožek Janex, Vratarič Alojzij in Zorman Peter.

Slednji so bili postavljeni in imenovani še naslednji uradniški pripravniki:

V VIII. pol. skupino: inž. Medica Zden- ko, inž. Pestotnik Bogdan, Lavrenčič Niko- laj, inž. Rot Vladimir, inž. Mayer Henrik in inž. Bufon Milan;

V IX. pol. skupino: Čibej Vincenc, Me- nart Franc, Belčijan Martin in Čadež Ma- rijan ter

V X. pol. skupino: Takacs Jovan, Bezjak Stanislav, Pohleven Stanislav, Novljan Lu- dvik, Selan Martin, Marišič Čedomir, Primar Franc, Janex Leopold, Burnik Bojan, Beljan Jože, Zivie Frančišek, Klopčič Stanislav, Berčič Stanislav, Unk Michael, Kovič Alfonz, Kovič Adolf, Drašler Feliks, Pogačnik Ivan.

Zdravila iz kač

Kačji strup ubija in ozdravlja

Ze večkrat je kak slučaj pokazal pot medicinskemu raziskavanju. Tako se je zgodilo tudi pred tridesetimi leti, ko je v Teksasu pičila kača klopotača nekega božjastnega človeka. Nemogo- če je bilo dobiti potrebni protistrup in vprav to je bilo dobro. Zdravniki so zaman čakali, da bi tega človeka vzela »bela žena«. Nasprotno — je kmalu oz. ravel in tudi ni bil več božjasten. Iz tega so zdravniki sklepali, da mora strup klopotače vsebovati zdravilo, ki deluje proti božjasti.

Seveda nastane vprašanje, kako da je kačji strup zdravilen in hkrati smrtonosen. Znanstvo se je temeljito bavilo s tem vprašanjem in je najprej pojasnilo kemične sestavine vseh kač- jih strupov. Dognali so, da v kačem strupu predvsem učinkujejo dve snovi: peptoni in tako zvan globulin.

Peptoni povzročajo na kraju pika malenkostno vnetje, a tem huje vpli- vajo na živčevje, ki kaj kmalu ohro- mi, kar naglo povzroči smrt.

Globulin pa povsem drugače učin- kuje. Znano je, da se kri sesede, čim se spoji z zrakom. Globulin pa vzame krvi to lastnost, pri čemer zadošča že prav neznatna količina strupa, ki je v njem globulin.

Velikemu »lovcu na mikrobe« Behringu velja zahvala, da je moči s

Japonsko štetje časa 1944 = 19. leto

Japonci štejejo leta drugače kot mi. Naše leto 1944 je pri njih 19. leto dobe »šova« ali na kratko: 19. leto šova.

»Šova« sestoji iz obeh pismenih zna- kov »so« in »va« in pomeni »svetla slo- ga«. Za Japonca pa ima »šova« še večji pomen, ker pomeni »vsa« tudi Japonska, japonsko, in »šova« torej tudi »svetla Japonska«.

Navada, da vrsto let označijo s dve- ma, srečo obetajočima znakoma, je v Vzhodni Aziji že jako stara. Japonska jo je prevzela v 7. stoletju od Kitajske.

Dolgo časa je bilo tako, da doba vlad- nja kakega vladarja ni dobila smo enega takega »letnega imena«, kar se pravi po japonsko »nengo«, ampak se je začelo novo leto štetje tudi med vladanjem istega vladarja, če je napočil kak pomem- ben, slaven dogodek. Šele ko se je začela doba »Meiji« leta 1868, ko se je Japonska povsem preuredila, je bilo sklenjeno, da bo odslej vsaka doba vladanja imela le eno novo leto štetje.

Tako so dobili Japonci od leta 1868 dalje, odkar se je Japonska razvila v veselo, tri dobe japonskega štetja časa. Te dobe so: doba »Meiji« »prosvetljena vlada od 1868—1912, potem doba »Tei- stoc« — »velika pravilnost«, od 1912 do 1926, in še zdaj obstoječa doba »šova« od 1926 dalje. Osebnost cesarja se v kak dobi sploh ne imenuje kot znak novega štetja časa. Tako se naziva ta doba »šova«, ne pa doba vladanja cesar- ja Hirohita, kakor se tudi v zgodovini ne imenuje doba prvega novodobnega ce- sarja »doba Mutsuhita«, ampak se v zgo- dovini čas njegovega vladanja naziva »doba Meiji«. — Poleg tega štetja po do- bah vladanja, pa je na Japonskem še drugo časovno štetje, ki se začinja s le- tom 660 pred Kr., ko je nastopil vladar cesar Jimmu, prvi iz rodbine. Leta 1940 so torej na Japonskem obhajali 2600- letnico obstoja sedanje cesarske rodovine.

KUPITE - BERITE!

Narod naš umreti noče: 5 L

Haj torej? 4 L

Na svoji zemlji svoj gospod 4 L

TURJAK
7 lir

čeval. In tako je bilo na obeh straneh vse v redu.

Kakor je bilo to neverjetno videti, če je kdo zdaj poznal faktorja Thord- sena, pa je bilo le res, da je bil v mla- dih letih sanjač, da si je želel gradov- je v oblakih in je imel velike načrte, češ kako bo dansko trgovsko družbo uničil, kako bo kmete z vse Islandsko zbral in uprizoril velik upor, ki ga bo seveda sam organiziral in vodil in, ka- ko bo slednji postal mogočen gospo- darstvenik vsega otoka. A takih sanj ni nikomur zaupal, niti svojim naj- boljšim prijateljem ne. Pa ne zato, kakor da bi jim ne privoščil udeležbe, ampak zato, ker ni znal svojih misli razodeti in ker je bil tako čudno na- robe prevzet, da se je zmeraj bal, da se mu ne bi smejali. Nikoli se ni upal na lastno pest ničesar lotiti, če ni bil v naprej prepričan, kako ga bo- do presojali. In tako so leta mineva- la, ne da bi kaj tvegal, sanje so se mu bolj in bolj oddaljevale od resnič- nosti in bile zmeraj bolj fantastične. Postal je knjigovodja, videl je v dalji plači faktorja, oženil se je in se je začel bolj resno zanimati za procen- te... In ko je bilo mesto faktorja v Holmfjordu prazno in so mu ga po- nučili, ga je brez premisleka sprejel in je bil še vesel tega...

Z leti so mu vzbrstle majhne sa- nje iz mladostnih razvalin, neko maj-

protistrupi učinkovati na kačji strup. Zatorej pa je tudi mogoče strupe upo- rabljati kot zdravila. Toza, evno pro- učevanje še ni dokončano, pač pa je dognanih že mnogo odličnih izsledkov. Stokovni listi so nedavno poročali o znanstvenih izsledkih italijanskega profesorja F. Pepeua (Pepele?) iz mi- lanskega »Istituta Sieroto raxica«, ki se predvsem bavi s strupom kače vi- pera ammodytes. Na konjih, ki jih je profesor imuniziral s strupom te kače, je sicer dosegel hude odzive, predvsem pa tudi očividno izboljšanje splošnega stanja. Dalje je mogel dokazati, da — slično kot čebelji strup — vpliva kačji strup na hudo nevralgijo in rakova obolenja tako, da lajša bolečine. In še mu je uspelo, da je s tremi do štirimi injekcijami kačjega strupa ozdravil udnico, ishias in nevralgijo. Bolezen se ni več pojavila.

A tudi v Nemčiji proučujejo zdra- vilno moč kačjih strupov. Neke znani zavod za serume v Berlinu ima v ta namen 500 živih kač in je ta kačja farma za zgled vsem takim zavodom v Evropi. (»Deutsche Adria Zeitung«).

Dramsko gledališče

Sobota, 23. septembra: ob 18: »Kozarec vo- des. Izven.

Nedelja, 24. septembra, ob 17: »Matura«. Izv.

Vpisovanje abonentov za sezono 1944-45 je v veči dramskega gledališča vsak dan od 10—12 in od 15—17. Abonentom lanske sezone so njihovi sedeži rezervirani do petka, 22. t. m., do 17. od ponedeljka, 25., do včeršji petka, 29. t. m., pa se bo vršilo vpisovanje novih abonentov. Raspisanih je 6 abonmajev, stalni red Sreda, Četrtek in Sobota ter gib- livi red A, B in C. Abonma red Prvi letos odpade in so lanskim abonentom tega reda rezervirani njihovi lanski sedeži do petka, 22. t. m., v abonmaju reda C, ki je letos nanovo odprt.

TEL. KINO »MATICA« 22-41
Heinrich George v moderno režiranjem filmu

»Proces Casilla«
Daghy Servaes, Jutta Freybe, Albert Hehn
PREDSTAVE ob 16 in 19!

TEL. KINO »UNION« 22-21
Prekrasen alpinistični film

»V senci gora«
Attila Hörbiger, Hansi Knoteck.
PREDSTAVE ob 16 in 19.15!

TEL. KINO »SLOGA« 27-30
»Slučaj Deruga«

V glavni vlogi:
Willy Birgel, Geraldine Katt.
PREDSTAVE ob 16 in 19!

Strti od neizmerne žalosti na- znanjamo, da nas je po težkem trpljenju zapustil naš srčno ljub- ljeni papa, brat, stric, bratra- nec, svak, tast in stari očka, gospod

Roman Jelen

sanitet. narednik vodnik v pok.

Pogreb našega dragega papana bo v torek, dne 19. t. m. ob 16 z Zal. kapelica sv. Jakoba, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Celje, Medvode, Za- greb, Trst, 18. septembra 1944.

Globoko žalujoči:

Bruna por.-Žalor in Silva por. Deleja, hčerki; Lojze Volkar in Jože Deleja, zeta; Borut, vnu- ček; rodbini Jelen in Penko — ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Službe

dobe

FRIZERSKO
vaječno sprejeto salon
GJUD. ALEKSANDER,
Kongresni trg 6. (v)

SLUŽKINJO
(polje perice), pridno, siarejlo, išče družino treh oseb v stalno za- poslitev. Itrana in pla- ča dobra. Slomškova št. 31, zgornji zv. (b)

Prodamo
VOZ ZAPRAVLJIVCEK
prodam, Domobranska cesta 7. (l)

NOVO OBLEKO
moško, 1 par škornjev št. 42. prodam. Ogle- dati samo od 9—11. v. Naslov v upravi »S.L.« pod št. 8303. (l)

Land
ZA NEGO ZOB

BRZOPARILNIK
50, 100, 120 l. napro- daj. Podmilščakova 44.

10 STOJECIH KOSTANJEV
prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8305. (l)

Poizvedbe

DENARNICO
z nekaj denarja in dokumenti na ime Pir- man Karl sem izgubil. Odla naj se na do- lenskem bloku. Den- ar lahko obdrži.

IZGUBLJENA
je bila v nedeljo po- poldne na poti Jane- žičeva cesta do Golov- ca otroška volnena rdečkastorjava jopica. Pošten najditelj naj jo odda na Janežičevi c. št. 12. Švigelj.

Citajte knjige
»Slovenčeve knjižnice«

Vajenci
VAJENCA
za soboslikarsko in plesarsko obrt sprej- mem. — Marn Josip, Wolfova ulica 12. (v)

ZDRAVILNA ZELISCA
VSEH VRST
POVRTNINO-SADJE-GOBE
VSELE IN SUŠEN STANJE
REDNO KUPIJEMO!
HRANILNI PROIZVODI
»ALPA« LJUBLJANA
PIŠARNA, OKLADIŠČE
VIDOVANSKA CESTA 61/10

Berite »SVET«

Naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, žalostno vest, da je dopolnil svojo živ- ljenjsko pot, ki je bila posve- čena nam — družini in neumor- nemu delu, naš nadvse ljubljani mož in oče, gospod

GÖDERER J. IVAN

Pogreb našega ljubega družin- skega očeta je bil v ponedeljek, dne 18. septembra, iz hiše ža- losti na farno pokopališče na Vel. Poljanah.

Zalujoči ostali:

žena ANTONIJA;
sin JANEZ in TONI
ter ostalo sorodstvo.

Ortnek, Ljubljana,

dne 16. septembra 1944.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman

12

Cvetela in narasla je na vseh koncih in vogalih, in rdečica z lic se je razlezla po vsem obrazu. Ženske krog čebrov so stikale glave in so rekile, da pije. A tudi to ni bilo nič res. Le kak kozarec piva ali vina pri jedi — to je bilo vse. Da se je pa redila, je bilo pa res. In če so ženske krog čebrov zdaj pogrevale staro storijo — reklo so, da je stara — kako je bil namreč ubogi faktor svoj čas prisiljen zaradi nekega mladostnega prestopka poročiti se s staro, grdo žensko, niso prav nič mislile na to, da je bila ne- koč mlada, a tudi v tem ni bilo prav nič resnice. Vendar pa so lahko po- kazale, da so dobrega srca. Gorje ga mlademu faktorju! Saj zato je bil vi- deti zmeraj tako resen in otožen, no- bena se namreč ni mogla epomniti, da bi ga kdaj videla smehljati se.

Faktor Thorsden pa je bil jako zadovoljen s svojim življenjem. Z no- beno konkurenco se mu ni bilo treba boriti. Zoper konzumno društvo ni bil svoj čas niti s prstom mignil, in mala trgovina, ki jo je imela »vdova« in je

bila odvisna od občine in faktorjeve milosti, tudi ni bila torej, da bi si kdo zaradi nje glavo belil, saj je bilo dvomljivo, ali je bilo v njej več blaga ali več kupev. O. Schveing in sinovi pa so cveteli. In faktor si je privoščil prav mastno plačo in obilne obresti. Pri kmetih seveda ni bil kdo ve kako priljubljen, a lahko je tudi tako živel. Vedeli so — in dobro se je zavedal, da so vedeli — da jih goljufa, da so morali plačevati previsoke cene in da so za svoje izdelke premalo prej- mali. A ker jih je goljufal po starih postavih in se je to že zastaralo, in ker pač niso mogli dobiti nobenega blaga po drugačnih cenah in na dru- gačen način, pač ni bilo pomoči. Po tihiem in, če so bili sami med seboj, so pač želeli, da bi izginil nekam, od koder — če bi se te želje mogle iz- polniti — ga nemara ne bi bilo več nazaj. A kadar so bili pri njem, tedaj so bili ponižni, časih celo klavni in klečeplazni. On pa je bil z njimi ne- kam prežeč prijazen, dasi jih je — dobro prikrito — prav za prav zani-